

Beswic: what's in it for me (*) as an occupational physician?

Danny De Baere

Adviseur/conseiller

AD HUA/DG HUT

danny.debaere@werk.belgie.be

danny.debaere@emploi.belgique.be

(*) Amy Diamond, Avi Buffalo, John Berry, Robert Ellis

Gekend?

Belgium safe working information center (BESWIC)?

- <https://www.beswic.be/nl/themas/informatie-voor-de-behandelende-artsen>
 - <http://www.werk.belgie.be/moduleDefault.aspx?id=42442>
- (zelfs indien onverenigbaar) www.respectophetwerk.be → <https://www.beswic.be/nl/themas/psychosociale-risicos-psr>

Situering

- ILO/IAO
 - 2019: 100 jaar
 - verdrag 155, 161
 - verdrag 81
 - 1947 -> ratificatie '57 -> arbeidsinspectiewet '72 → SSw
 - 3 punten
 - Handhaven
 - Geven van technische informatie en advies aan wkg/wkn
 - » SENSIBILISEREN
 - » Verdrag 187: 31/5/2018 ratificatie:
https://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/occupational-safety-and-health/WCMS_632340/lang--en/index.htm
 - » EU-Osha Bilbao ('94), Eurofound Dublin
 - » Focal points
 - Misbruik en niet geregelde wetgeving onder de aandacht van de overheid brengen

Situering

- ILO/IAO
 - 10 JUNI 2014. - Wet 10 juni 2014 houdende instemming met het Verdrag nr. 187 inzake het promotioneel kader voor de veiligheid en gezondheid op het werk, aangenomen te Genève op 15 juni 2006 door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar 95e zitting: BS 12/9/2018

historiek

- < mei 2016: « old beswic »
 - Ondersteund door (IT) en uitdragen info van Europees Agentschap
 - « organisch gegroeid »
 - Ook gepromoot naar de provinciale comités
- > mei 2016 « new beswic »
 - Eigen beheer
 - Logischer (en consequenter) structuur
 - Look & feel good + sociale media

- Recyclage en update van berichten tot ca 2010: → start met rijkge vulde (nieuwe) site
- Link met evenementenwebsite
- Sedert begin 2018: nieuwsbrief

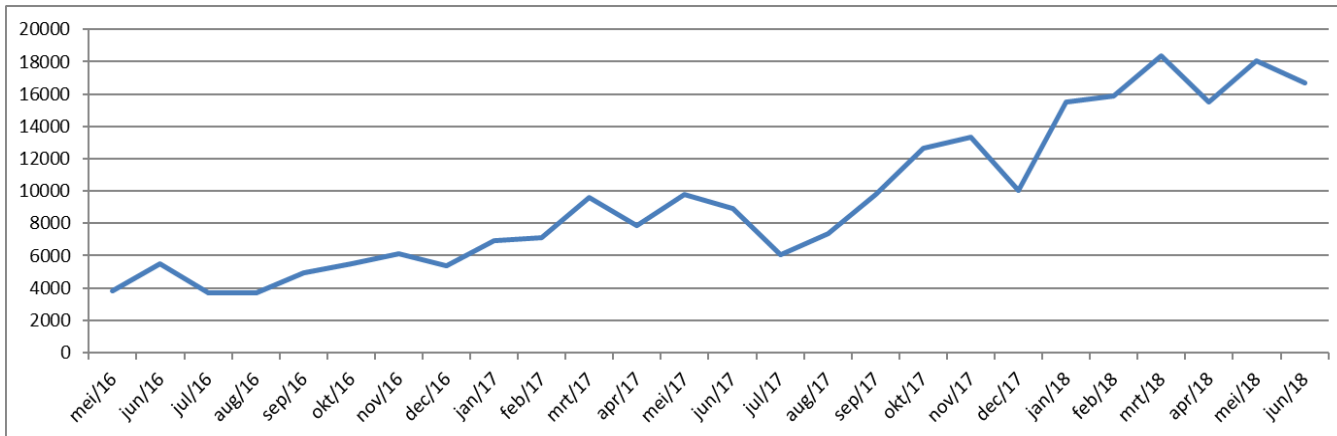
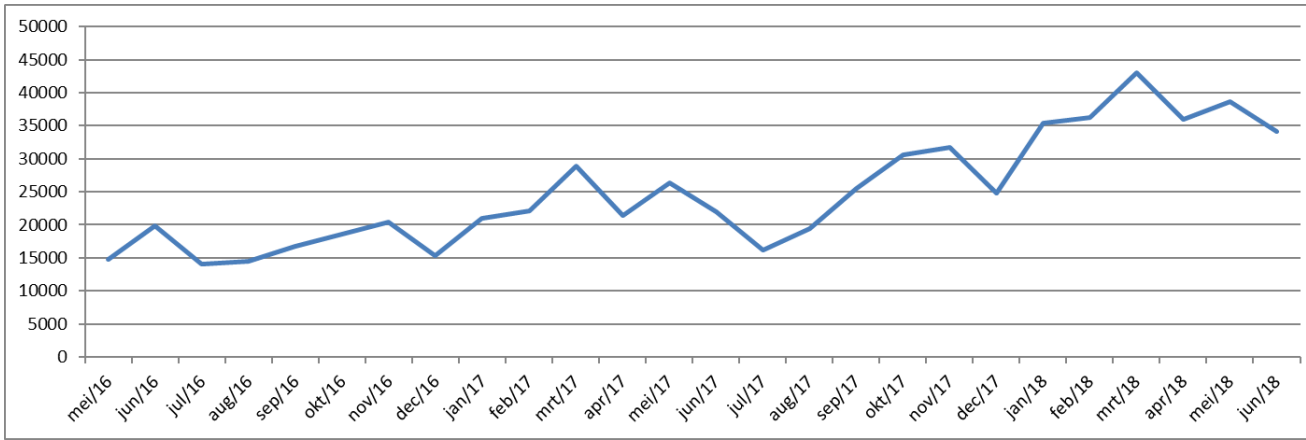
Cijfers

- < 1,5 FTE
 - Vnl. Freddy, Christophe en Danny De Baere (inhoudelijk)
 - Focal point manager: Frank Dehasque
- 125-tal/jaar (blogs NIET dubbel geteld)
- Van 5000 → 15.000 gebruikers/maand
- Internationaal (Fr/Nl): 30% niet uit België
- duidelijk verschillende interesses in Fr-Nl
- Minuten gelezen: ca. 2 minuten
- Nog marge bij het inschrijven op de nieuwsbrief

- Naast beswic ook SWIC: bibliotheek + samenwerking PVI

- Award: Prebestip eind 2015:
<https://www.prebes.be/nieuws/2015/12/proficiat-beswic>

SERVICE PUBLIC FEDERAL EMPLOI, TRAVAIL ET CONCERTATION SOCIALE FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID EN SOCIAAL OVERLEG

Uitzicht

- Hoofdblokken of in de balken (boven- en onderaan)
 - Thema's
 - **Sectoren: nog niet: wel al tags**
 - Welzijnsbeleid
 - Nieuwsbrief
 - Blog
 - Kalender
 - Zoeken
 - In de kijker
 - In de praktijk
 - Nieuws en evenementen
 - Tools
 - Regelgeving
 - Parlementaire vragen
- Nog meer consequent zelfde info in de rubrieken thema's en **sectoren** (regelgeving, publicaties, tools, onderzoeken, goede praktijken, ext. Documentatie, sensibiliseringsmateriaal, campagnes, parlementaire vragen)

BeSWIC geeft meer informatie over de preventie van risico's, veiligheid en gezondheid op het werk.

[Lees meer](#)

In de kijker

- Fysische agentia
- Terug aan het werk
- Gevaarlijke stoffen
- Musculoskeletale aandoeningen (MSA)
- Arbeidsongevallen
- Ergonomie
- Psychosociale risico's (PSR)
- Beschermingsmiddelen

In de praktijk

PreventCheck: inzicht in preventie en welzijn in uw organisatie

Prevent ontwikkelde samen met het VBO de handige online tool preventCheck waarmee men kan nagaan op welke manier veiligheid, gezondheid en welzijn op het werk in het bedrijf of organisatie wordt aangepakt.

Nieuws en evenementen

06.05.2018

Awards voor goede praktijken voor een gezonde werkplek

De 14e editie van de awards voor goede praktijken voor een gezonde werkplek op het gebied van veiligheid en gezondheid op het werk is onderdeel van...

[Lees meer](#)

Voeding, dranken en tabak

Werkbaar werk in voedingsbedrijven

Alimento, de vereniging die de sectorale diensten groepeerd die onder beheer van de sociale partners worden aangeboden aan werknemers en werkgevers van de voedingsindustrie, heeft een aantal succesvolle goede praktijkvoorbeelden over werkbaar werk onderzocht. Het resultaat daarvan staat in de...

[➤ Lees meer](#)

[➤ Meer praktische info](#)

Schrijf je in op onze nieuwsbrief!

[➤ Lees meer](#)

Thema's

THEMA'S - WELZIJNSBELEID - NIEUWSBRIEF BLOG KALENDER RECHERCHER

HOME | THEMA'S | Informatie voor de behandelende artsen

Informatie voor de behandelende artsen

Wetelijk kader van de arbeidsgeneeskunde

Deze webpagina's hebben als doel de behandelende artsen te informeren over de rol en de opdrachten van de arbeidsgeneesheer.

Deze webpagina's zijn het resultaat van een wetenschappelijke aanpak met de medewerking van experts van verschillende disciplines: arbeidsgeneeskunde, de huisartsgeneeskunde en academici. Dit werk werd gerealiseerd door:

- Prof. dr. Philippe Mainaux (STES - ULG)
- Dr. Katrien Mortelmans (Mensura)
- Dr. John Collin (Securex en STES - ULG)
- Mathieu Verbrugge (Mensura en UGent)
- Dr. Evelyn Mermans (Domus Medica)
- Dr. Sophie Noël (SSMG)

De webpagina's beogen op een eenvoudige manier de rollen en missies van de arbeidsgeneesheer uit te leggen huisartsen (en behandelend artsen in het algemeen) te sensibiliseren om de arbeidsgeneesheer als partner te zien huisartsen (en behandelend artsen in het algemeen) aan te zetten om contact op te nemen met de arbeidsgeneesheer.

Psychosociale risico's (PSR)

Contact met de arbeidsgeneesheer

Chronische ziekten

Arbeidsongevallen

Musculoskeletale aandoeningen (MSA)

Voorschrijving van lichter of aangepast werk

Beroepsactiviteiten van de patiënt

Beroepsziekten

THEMA'S - WELZIJNSBELEID - NIEUWSBRIEF BLOG KALENDER WAAR BENT U NAAR OP ZOEK?

Gezondheid van de werknemer

Alcohol en drugs

Dit thema behandelt het concept van de gezondheid op het werk. Gezondheid is meer dan de afwezigheid door ziekte. De Wereldgezondheidsorganisatie (World Health Organization - WHO) definieert gezondheid als een toestand van volledig lichamelijk, geestelijk en sociaal welzijn.

Rollen op het werk

Gezondheidstoezicht

Werknemers die in omstandigheden moeten werken of activiteiten moeten verrichten die hen blootstellen aan gezondheidsrisico's, moeten door de werkgever onderworpen worden aan een gezondheidstoezicht die door een preventieadviseur-arbeidsgeneesheer moet worden uitgevoerd.

Het gaat om veiligheidsfuncties, functies met verhoogde werkzaamheid en activiteiten met welbepaald risico, dat is een risico die d.m.v. de risicoanalyse is geïdentificeerd. Hieronder verstaat men:

- blootstelling aan chemische, fysische en biologische agentie;
- blootstelling aan stress die fysieke of mentale belasting kan veroorzaken;
- verhoogde blootstelling aan psychosociale risico's op het werk.

Het gezondheidstoezicht bestaat in hoofdzaak uit preventieve medische onderzoeken die de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer toelaten een beslissing te nemen inzake de geschiktheid of ongeschiktheid van de werknemer bij de uitvoering van zijn werk.

De belangrijkste doelstellingen van het gezondheidstoezicht is het voorkomen van gezondheidsrisico's van de werknemers, het onderzoeken en het voorstellen van passend werk voor alle werknemers, met inbegrip van zij waarvan de mogelijkheden om te werken beperkt zijn. Dit zal de re-integratie van arbeidsongeschikte werknemers bevorderen.

Meer informatie over het gezondheidstoezicht op de werknemers is beschikbaar op de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, thema Welzijn op het werk > Algemene beginselen > [Mastregelen in verband met het gezondheidstoezicht op de werknemers.](#)

Beroepsziekten

Een van de doelstellingen van het gezondheidstoezicht van de werknemers is de opsporing van beroepsziekten door de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer.

Hij moet deze gevallen melden aan de geneesheer-arbeidsinspecteur van de Algemene Directie Toezicht op het Welzijn van het werk en aan de geneesheer-adviseur van het Fonds voor Beroepsziekten (FBZ):

- beroepsziekten;
- ziekten die hun oorzaak hebben of kunnen hebben in het beroep van de werknemer;
- aanleg voor een beroepsziekte.

Het FBZ is verantwoordelijk voor het herstellen van de schade die door beroepsziekten werd veroorzaakt, door de slachtoffers aan de hand van de vastgelegde criteria te compenseren.

Meer informatie op [de website van het FBZ.](#)

<https://www.beswic.be/nl/themas/informatie-voor-de-behandelende-artsen>

<https://www.beswic.be/nl/themas/gezondheid-van-de-werknemer>

THEMA'S - WELZIJNSBELEID - NIEUWSBRIEF - BLOG - KALENDER - WAAR BENT U NAAR OP ZOEK? Q

HOME | THEMA'S | Gevaarlijke stoffen

f t in e p s

Gevaarlijke stoffen

Chemische agentia
Chemische agentia zijn chemische stoffen en mengsels van deze stoffen.
Chemische agentia kunnen:

- in zuivere vorm voorkomen (dan noemt men ze stoffen);
- een mengsel zijn;
- het gewild resultaat zijn van een productieproces (bijvoorbeeld verf);
- het ongewild maar niet te voorkomen resultaat zijn van een productieproces (bijvoorbeeld lasrook);
- al dan niet op de markt worden gebracht.

Kankerverwekkende en mutagene agentia

Reprotoxische stoffen

Asbest

Nanomaterialen

Campagnes

Parlementaire vragen

OP DE BLOG

- Campagne over nieuwe gevaarsymbolen voor chemische producten
- Wetgeving aerosols en de CLP-verordening
- Informatie over gassen in containers
- Campagne over toxische gassen in containers

[Naar de blog](#)

In de praktijk

Gevaarlijke stoffen

Databank van praktische tools en richtnoeren voor gevaarlijke stoffen

De uitgebreide nieuwe databank van het Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk (EU-OSHA) bevat links naar belangrijke hulpbronnen en audiovisuele tools van de lidstaten, de Europese Unie en daarbuiten, en een aantal nieuwe casestudy's in het kader van de huidige campagne...

Nieuws en evenementen

28.09.2018

Europese Week colloquium 2018 "Gevaarlijke stoffen, zo pak je dat aan?"

28.09.2018 11:00 to 28.10.2018 11:10

De Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD Werkgelegenheid) en het Belgisch Focal Point van het Europees Agentschap...

[Lees meer](#)

THEMA'S - WELZIJNSBELEID - NIEUWSBRIEF - BLOG - KALENDER - WAAR BENT U NAAR OP ZOEK? Q

HOME | THEMA'S | Musculoskeletale aandoeningen (MSA)

f t in e p s

Musculoskeletale aandoeningen (MSA)

HOME | THEMA'S | Musculoskeletale aandoeningen (MSA)

f t in e p s

Definitie

Op het werk kunnen bepaalde werkzaamheden of taken aan de basis liggen van klachten ter hoogte van de musculoskeletale structuren. Deze klachten worden aangeduid met de verzamelnaam musculoskeletale aandoeningen (MSA) en treffen zowel de bovenste en onderste ledematen als de romp. MSA gaan gepaard met pijn in de gewrichten en spieren die vaak verergert indien de problemen niet tijdig worden aangepakt.

Opbouw aan gerichten

Oorzaak/ide van musculoskeletale aandoeningen

Risicofactoren

Preventie

De ergonomie om de fysieke belasting en MSA te verminderen

De ergonomie en verken met besidschemen

Regelgeving

Publicaties

Tools

Onderzoeken

Sensibiliseringsmateriaal

Campagnes

Parlementaire vragen

<https://www.beswic.be/nl/themas/gevaarlijke-stoffen>

<https://www.beswic.be/nl/themas/musculoskeletale-aandoeningen-msa>

Spec. artikels/blog risicovelden

THEMA'S ▾ WELZIJNSBELEID ▾ NIJWSBRIEF BLOG KALENDER * RECHERCHER 🔍

HOME | BLOG | Duty to care: welzijn van werknemers in het buitenland

f t in e p r

Duty to care: welzijn van werknemers in het buitenland

16.11.2016

Bedrijven hebben een morele en wettelijke verantwoordelijkheid om in te staan voor het welzijn van hun werknemers, waar hun werkplek op dat moment ook is. Dit heet "Duty of Care". De risico's bij reizen naar of tijdelijk verblijven in een ander land zijn zeer divers, zoals ziekte, allerlei gezondheidsproblemen en arbeids- en wegongevallen in het buitenland. Maar ook natuurrampen en militaire of terroristische operaties kunnen roet in het eten gooien. Een travel risk programma opzetten is dan ook geen overbodige luxe.

Op 27 oktober 2016 hield het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) een studievoormiddag over dat thema. Er waren 2 concrete cases hoe Solvay en CMI hiermee omgaan en er was een toelichting hoe International SOS klanten helpt met buitenlandse missies. Meer info over deze studiedag op de website van het VBO: [Zorg voor medewerkers die de grens overgaan](#).

Na de studiedag werd een brochure in 3 talen ter beschikking gesteld. Deze [brochures en de presentaties kan men downloaden](#) op de website van het VBO.

Hieronder enkele publicaties over deze "Duty of Care" van internationale organisaties, normeringen en gidsen over telegezondheidsdiensten en reisgeneeskunde.

Gidsen over "Duty to Care"

Op de specifieke webpagina "[Duty of Care](#)" van de website van International SOS staan er vele publicaties daarover. Dit is niet onlogisch, want als één van de grootste organisaties met meer dan 10.000 medewerkers, waaronder 1400 dokters en 200 beveiligingsspecialisten, heeft International SOS een ISO9001, ISO/IEC 27001 (informatiebeveiliging) en ISO/TS 13131 (Guidelines for the delivery of TeleHealth services) certificaat.

Volgende gidsen kunnen op die website worden geconsulteerd.

- [Duty of Care and Travel Risk Management Global Benchmarking Study \(PDF, 9,55 MB\)](#)
- [Global framework: Safety, health and security for work-related international travel and assignments \(PDF, 1,61 MB\)](#)
- [New Report on European Trends in Travel Risk](#)
- [New Code of Practice to Safeguard Travellers](#)

Deze organisatie heeft samen met Prevent in 2014 ook al een publicatie uitgegeven. Er is daarover dit artikel op de blog van deze BeSWIC website gepubliceerd: [Globaal kader voor veiligheid en gezondheid van werk-gerelateerde internationale reizen en opdrachten](#).

De travel risk management gids van 2015 werd ook gepubliceerd op de websites van de Belgische en Europese organisaties voor risicobeheer:

- op de website van de 'Belgian Risk Management Association' (BELRIM): [New Report on European Trends in Travel Risk Management](#)

<https://www.beswic.be/nl/blog/duty-care-welzijn-van-werknemers-het-buitenland>

→ <http://www.vvva.be/permanente-vorming/werkgroep-werknemers-in-het-buitenland/>

Methoden voor het reinigen van brandweerpakken

12.07.2016

Op 24 september 2015 publiceerde het Belgisch Staatsblad de ministeriële omzendbrief van 14 augustus 2015 betreffende de interventiekledij.

Algemene toelichtingen over die omzendbrief:

- nieuwsbericht op de website van de civiele veiligheid: [Gebruik en onderhoud van de interventiekledij van brandweer](#);
- op de website van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VWSG): [Richtlijnen voor gebruik en onderhoud interventiekledij brandweer](#).

Hierover (o.a. inventaris, de 3 kleurencodes naargelang de staat, logboek van de tenue) verscheen op deze BeSWIC website ook al het artikel "[Gebruik en onderhoud van interventiekledij bij de brandweer](#)".

Hieronder wordt meer uitleg gegeven over:

- de [wereldwijde berichtgeving rond veiligheid en gezondheid van brandweerlieden](#) (o.a. de verhoogde kankerrisico's);
- het [vermindern van de blootstelling met goede hygiëne praktijken](#) vanuit het binnen- en buitenland (inclusief chronologisch overzicht);
- [specifieke wastechnieken voor het reinigen van brandweerkledij](#);
- de [risico's van CO₂](#).

Wereldwijde berichtgeving rond veiligheid en gezondheid van brandweerlieden

De laatste jaren is voornamelijk het verhoogd kankerrisico van de brandweerman in de pers gekomen. De blootstellingsstudies naar aanleiding van de 9/11 aanslagen in de Verenigde Staten liggen hier aan de basis. Met de kernwoorden "exposure", "fire fighters" en "9/11" kan reeds veel informatie gevonden worden. Volgende artikels in het Engels zijn nuttig in dit kader:

→

THEMA'S

• [Persoonlijke beschermingsmiddelen \(PBM\)](#)

SECTOREN

• [Openbaar bestuur, verenigingen en extraterritoriale organisaties](#)

OP DE BLOG

➤ [Gebruik en onderhoud van interventiekledij bij de brandweer](#)

➤ [Veilig gebruik van gechloreerde oplosmiddelen](#)

➤ [Leren over de vele aspecten van textielreiniging via E-DryClean](#)

➤ [Naar de blog](#)

Risico's van koelkamers in de fruitsector

23.04.2013

Recent werd een fruithandelaar onwel in een zuurstofarme koelkamer van zijn bedrijf bij het controleren van het fruit. De man moest gereanimeerd worden en werd in kritieke toestand overgebracht naar het ziekenhuis. In het verleden zijn hiermee nog incidenten en doden gevallen.

Hieronder verneemt u meer over:

- de risico's in de fruitsector
- zuurstofarme toepassingen in verschillende sectoren en de gezondheidseffecten. In de wetenschappelijke literatuur is de Engelse term voor verlaagd zuurstofgehalte "hypoxic air" en voor zeer lage zuurstofgehalten "ultra low oxygen".

Ultra low oxygen cellen in de fruitsector

Om het jaar rond fruit te kunnen leveren, wordt het opgeslagen in koelcellen. Het fruit wordt daarom geconditioneerd bewaard onder vastgestelde temperatuurwaarden en luchtsamenstellingen.

Voorwaarden voor een lange houdbaarheid en goede kwaliteit zijn een lage temperatuur, een zeer laag zuurstofgehalte en een verhoogd CO₂-gehalte. Het rijpingsproces van fruit wordt dan namelijk sterk vertraagd.

Om aan voornoemde voorwaarden te kunnen voldoen, moeten de koelruimten hermetisch van de buitenlucht worden afgesloten. Het opgeslagen fruit zal door 'ademen' de zuurstof in de afgesloten ruimte gaan verbruiken. De hoeveelheid zuurstof zal dan dalen en uiteindelijk uitkomen op circa 1%.

Deze hermetisch van de buitenlucht afgesloten koelruimten met een zeer laag zuurstofgehalte noemt men Ultra Low Oxygen-cellen of afgekort ULO-cellen.

Risico's door zeer lage zuurstofconcentratie in de ULO-cellen

In lage zuurstofconcentraties kan een mens niet overleven. Vandaar dat men strikte procedures in acht moeten nemen als men die ruimten wil betreden voor bijvoorbeeld een monstername van het fruit.

Estafete- en bergklimmen bij extreem lage zuurstofconcentraties

SECTOREN

Landbouw, bosbouw en visserij

OP DE BLOG

Risico's in de land- en tuinbouw en de havenierssector

Naar de blog

<https://www.beswic.be/nl/blog/risicos-van-koelkamers-de-fruitsector>
→ [International Mountaineering and Climbing Federation](#)

Code van goede praktijk voor het aanbrengen van spray-polyurethaanschuim

20.11.2013

PU-Europe, de Europese belangenvereniging van polyurethaanschuim producenten, leveranciers van grondstoffen en fabrikanten van onderdelen, heeft een code van goede praktijk opgesteld voor het aanbrengen van spray-polyurethaanschuim (SPS). Die is gebaseerd op een code van goede praktijk van 2010 van de Amerikaanse tegenhanger, nl. de American Chemistry Council (ACC), Center for the Polyurethanes Industry.

De code is beschikbaar in 6 talen en kunt u als arbo-werkboek raadplegen: [Arbo-werkboek voor het verantwoord aanbrengen van spraypolyurethaanschuim \(SPF\) \(PDF\)](#)

Het Amerikaanse werkboek is ook op het internet beschikbaar: [Health and Safety Product Stewardship Workbook for High-Pressure Application of Spray Polyurethane Foam \(SPF\) \(PDF\)](#)

Een vergelijkbare code is de leidraad van de 'Spray Foam Coalition of the ACC Center for the Polyurethanes Industry': [Guidance on Best Practices for the Installation of Spray Polyurethane Foam - Guidance for Residential Homes and Commercial Buildings \(PDF\)](#)

Die Amerikaanse codes wijken iets af van de Europese code, omdat de omstandigheden en toepassingen anders kunnen zijn. Zo wordt er in Amerika niet of minder geventileerd bij het aanbrengen van de spray, maar moeten de bewoners het huis verlaten tijdens het aanbrengen van de spray. Meer informatie daarover vindt u op de website van EPA, het Amerikaans agentschap voor milieubescherming: [Vacate and Safe Re-Entry Time](#)

Polyurethaan (PUR)

Wat

Een polyurethaan wordt gevormd uit een reactie tussen een alcohol (bijvoorbeeld polyol) en een isocyaan tot een urethaanbinding. Men spreekt in het jargon van een reactie tussen een A-component met een B-component. Daarnaast wordt blaasmiddel en een katalysator toegevoegd om de reactie gecontroleerd te laten verlopen. De polyolen kunnen "op maat" worden gemaakt waarin het aantal -OH-groepen en de lengte van de ketens varieert. Er kunnen zowel harde als zachte schuimen worden geproduceerd.

Soorten PUR

Volgende types schuim kunnen worden gemaakt:

THEMA'S

Gevaarlijke stoffen

SECTOREN

Bouw

<https://www.beswic.be/nl/blog/code-van-goede-praktijk-voor-het-aanbrengen-van-spray-polyurethaanschuim>

→ TDI: studie Probe (dank aan de 47 arbeidsartsen!!!)

Code van goede praktijk "Werken in besloten ruimten"

23.10.2015

Tijdens zijn seminarie op 22 september 2015 heeft de federatie van de technologische industrie Agoria zijn nieuwe code van goede praktijk "Werken in besloten ruimten" voorgesteld. Tevens heeft Agoria toen de prijs "Preventieadviseur van het jaar 2015" uitgereikt. Hieronder volgt het relaas van het seminarie met een toelichting over die nieuwe code, de uitreiking van de preventieadviseur van het jaar en een overzicht van dergelijke codes in andere landen en andere sectoren.

Seminarie over de code van goede praktijk

Om deze code wat glans te geven en om de auteurs te bedanken, waren er tijdens het seminarie diverse sprekers. Er was een zeer grote opkomst met 180 ingeschrevenen uit 120 verschillende bedrijven.

Inleiding

Geert De Prez, expert Sociaal Departement bij Agoria, gaf een inleiding.

Het belang van codes van goede praktijk

Nadien gaf Paul Tousseyn, directeur-generaal van de Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het Werk en van de Algemene Directie Humanisering, een toelichting over het belang van codes van goede praktijk.

Hij benadrukte dat codes van goede praktijk geen nieuw fenomeen zijn. De welzijnsmaterie als doelstellingenregelgeving leent zich hier voor. Codes hebben het voordeel dat ze aan een minder stringente validatie onderworpen zijn door de sector, al of niet in ruggenspraak met de overheid. Het blijft evenwel arbeidsintensief, waar de overheid in periodes van budgettaire beperkingen niet altijd bij betrokken kan zijn.

Een zwak punt is dat codes hun eigen leven leiden en niet altijd worden geactualiseerd. Daarnaast beklemtoonde hij dat codes geen afbreuk doen aan de regelgeving met betrekking tot de risicoanalyse en het nemen van preventiemaatregelen.

Voorstelling van de code

Jo De Jonghe, expert Sociaal Departement bij Agoria, gaf een voorstelling van de code met zijn 7 hoofdstukken.

Hij beklemtoonde dat men met deze code een bewustmaking wil teweegbrengen. Een definitie geven zou al een valkuil

OP DE BLOG

- [Waterstofsulfide: een dodelijk gevaar](#)
- [Risico's van koelkamers in de fruitsector](#)
- [Dodelijke ongevallen in besloten ruimten op schepen](#)
- [CO2-risico's en besloten ruimten in de brouwerijsector](#)
- [Het betreden van besloten ruimten en mestgassen in de landbouw](#)

➤ [Naar de blog](#)

<https://www.beswic.be/nl/blog/code-van-goede-praktijk-werken-besloten-ruimten>

→ 58 resultaten (11/10/2018): <https://www.beswic.be/nl/search/site/besloten%20ruimte>

Heftrucks, werfmachines en ander rollend materieel: geluids- en emissienormen

17.01.2013

De koninklijke besluiten over het gebruik van arbeidsmiddelen en mobiele arbeidsmiddelen en het op de markt brengen van machines zijn bij de preventieadviseur genoegzaam bekend. Minder gekend zijn enkele milieubepalingen, zoals geluid- en emissiebeperkingen, waaraan deze machines tevens onderworpen zijn als gevolg van andere Europese richtlijnen.

Meer in het bijzonder gaat het om deze richtlijnen:

- 97/68/EG inzake maatregelen tegen de uitstoot van verontreinigende gassen en deeltjes door inwendige verbrandingsmotoren die worden gemonteerd in niet voor de weg bestemde mobiele machines (en aanpassingen met richtlijn 2001/63/EG, 2002/88/EG, 2004/26/EG, 2006/105/EG, verordening 596/2009, 2010/26/EU, richtlijn 2011/88/EU en richtlijn 2012/46/EU)
- 2000/14/EG betreffende de geluidsemissie in het milieu door materieel voor gebruik buitenshuis (en aanpassingen 2005/88/EG en verordening 219/2009).

Deze richtlijnen zijn omgezet door koninklijk besluiten op basis van de wet van 21 december 1998 betreffende productnormen.

Met verordening 2016/1628 wordt richtlijn 97/68/EG vanaf 1/1/2017 ingetrokken.

Een gelijksoortig regelgevend kader voor landbouw- en bosbouwvoertuigen wordt geregeld in verordening 167/2013.

Richtlijn 97/68/EG

Deze richtlijn is eerst omgezet door het koninklijk besluit (KB) van 3 februari 1999 betreffende de bescherming van de atmosfeer tegen de uitstoot van gassen en deeltjes door niet voor de weg bestemde mobiele machines. Dat KB werd vervangen door het KB van 5 december 2004 houdende vaststelling van productnormen voor inwendige verbrandingsmotoren in niet voor de weg bestemde mobiele machines. Dat besluit werd achtereenvolgens gewijzigd op 10 augustus 2005, 10 april 2010 en 7 mei 2011.

Niet voor de weg bestemde mobiele machines zijn mobiele werktuigen die niet bestemd zijn voor personen- of

THEMA'S

Arbeidsmiddelen

<https://www.beswic.be/nl/blog/heftrucks-werfmachines-en-ander-rollend-materieel-geluids-en-emissienormen>

→ DME: studie Probe (dank aan de 47 arbeidsartsen!!!)

Gids over autisme op de werkvloer

10.07.2014

De gids "Autism in the workplace" van de Britse vakbondsfederatie 'Trade Union Congress' (TUC) wil vakbondsafgevaardigden en werknemers informeren over autisme en geeft advies over hoe autistische medewerkers te ondersteunen om ervoor te zorgen dat ze de aanpassingen die ze nodig hebben en waarop ze wettelijk recht toe hebben, kunnen verkrijgen.

De gids legt de moeilijkheden uit waarmee autistische mensen op hun werk kunnen worden geconfronteerd en stelt een aantal maatregelen voor die een werkgever kan nemen om de werkplek meer autist-vriendelijk te maken.

Meer info: [TUC launches its first guide to autism in the workplace](#)

Veiligheidstips bij het gebruik van minerale wol

Op de website van de "Mineral Wool Association Benelux" (MWA), een samenwerkingsverband van Nederlandse en Belgische producenten van glaswol en rotswol, is er een pagina beschikbaar met veiligheidswenken.

Die tips zijn beschikbaar op de website "mineralewol.be": [Minerale wol veiligheids tips](#).

Veiligheidstips

Minerale wol heeft goede thermische, akoestische en brandwerende eigenschappen. Minerale isolatie is onbrandbaar en valt in de beste brandreactieklasse: Euroklasse A1 en A2 volgens EN 13501-1. Het is niet als kankerverwekkend ingedeeld.

Het mechanisch effect van vezels in contact met de huid kan evenwel tijdelijk jeuk veroorzaken. Daarom heeft de sector richtlijnen opgesteld die het comfort en verwerkingsgemak verbeteren wanneer men met deze producten werkt. Het betreft zes tips en beschermingsmaatregelen ondersteund met eigen pictogrammen:

- Bedek de huid. Gebruik een mondkapje in niet-geventileerde ruimtes.
- Gebruik een veiligheidsbril bij verwerking van het product boven het hoofd.
- Ventileer ruimte indien mogelijk.
- Afvoer van afval volgens de plaatselijk geldende voorschriften.
- Maak de werkplek schoon met een stofzuiger.
- Als jeuk optreedt, eerst afspoelen met koud water en daarna wassen.

Op alle verpakkingen van deze producten zijn pictogrammen met deze tips terug te vinden.

Meer informatie

Op de blog van deze BeSWIC website over:

- risico's van andere bouwmaterialen:
 - [Code van goede praktijk voor het aanbrengen van spray-polyurethaenschuim](#)
 - [Veilig omgaan met asfalt: preventiemaatregelen van productie tot eindgebruiker\(a\)](#)

SECTOREN

Bouw

OP DE BLOG

- ▶ [Code van goede praktijk voor het aanbrengen van spray-polyurethaenschuim](#)
- ▶ [Veilig omgaan met asfalt: preventiemaatregelen van productie tot eindgebruiker\(a\)](#)
- ▶ [Een gewijzigd reglementair kader voor het verhandelen van bouwproducten](#)

▶ [Naar de blog](#)

Resultaten blootstellingsonderzoek acrylonitril bij treinramp in Wetteren

10.02.2014

Bij het treinongeval in Wetteren op 4 mei 2013 kwam er acrylonitril vrij. De resultaten van het epidemiologisch onderzoek bij omwonenden en hulpverleners waren geruststellend.

Inleiding

Op zaterdag 4 mei 2013 ontspoorde een goederentrein in Wetteren. Het toxische en brandbare acrylonitril (met nog enkele andere onaangename eigenschappen) kwam vrij uit 3 ketelwagens. Kort daarop volgde een brand.

Het noodplan werd afgekondigd. Er werd een perimeter afgekondigd. Meerdere dagen waren de diverse disciplines van de rampenplanning ter plaatse om de situatie onder controle te krijgen. Pas na enkele weken konden de laatste bewoners terug naar huis.

Tijdens en na de interventies zijn er op verschillende tijdstippen bloed- en urinestalen afgenomen van de bevolking en hulpverleners. Eén van deze bloedstalen was in het kader van een epidemiologische analyse. De resultaten van deze bloedstalen zijn niet alarmerend. Voor de bevolking werden de resultaten gepresenteerd op 31 augustus en voor de hulpverleners op 18 december 2013.

Nadien zijn er door diverse betrokken organisaties studiedagen gegeven om lessen uit dat ongeval te trekken.

De pers zelf heeft uitvoerig daarover bericht. Zie bijvoorbeeld de [nieuwsberichten van TV Oost-Vlaanderen over de treinramp in Wetteren](#).

De gemeente Wetteren heeft de website ["digitaal Wetteren"](#) opgericht waar de bewoners terecht konden met al hun vragen en informatie konden vinden.

Epidemiologische analyse door het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV)

In de eerste weken van het incident werd bloed afgenomen bij de bevolking. Bij de professionele hulpverlening werd een langere periode voorzien voor de verzameling van de stalen.

THEMA'S

Gevaarlijke stoffen

GERELATEERDE INFO

Gevaarlijke stoffen

OP DE BLOG

Spoorcodex op de rails gezet

Naar de blog

Incidenten

<https://www.beswic.be/nl/blog/resultaten-blootstellingsonderzoek-acrylonitril-bij-treinramp-wetteren>

→ WIV → Sciensano

50 jaar Fonds voor de beroepsziekten

15.01.2014

Op 24 december 2013 bestaat het Fonds voor de beroepsziekten (FBZ) 50 jaar. Het FBZ heeft in die tijd meer dan 42.000 personen erkend die aan een beroepsziekte zijn overleden. De instelling is nu nog altijd van cruciaal belang in België.

Nog veel beroepsziekten in België

Momenteel ontvangen in België ongeveer 55.000 personen een vergoeding voor een blijvende ongeschiktheid wegens een beroepsziekte. De afgelopen 50 jaar hebben in totaal ongeveer 180.000 slachtoffers van een beroepsziekte een vergoeding voor blijvende arbeidsongeschiktheid ontvangen. Sinds 1963 zijn meer dan 42.000 personen overleden aan een erkende beroepsziekte.

Die cijfers tonen aan dat beroepsziekten nog altijd zeer actueel zijn in België. Het is dus nodig om te blijven investeren in preventie om te vermijden dat het aantal getroffen personen door een beroepsziekte stijgt. De preventie van arbeidsgerelateerde ziekten waarvoor er veel oorzaken zijn, is de grote uitdaging voor de toekomst.

Positief is dat het aantal vergoede zieken wegens blijvende ongeschiktheid traag daalt. Toch betaalt het FBZ maandelijks nog meer dan 23 miljoen euro aan vergoedingen.

Alleen al voor dit jaar heeft het FBZ 9432 beslissingen genomen, wat 15% meer is dan in 2012. Die stijging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de toevoeging van tendinopathie aan de officiële lijst van beroepsziekten op het einde van 2012. Dit jaar hadden 3014 beslissingen betrekking op tendinopathie, wat een stijging is van 111% voor die ziekte.

Er is de afgelopen 50 jaar heel wat vooruitgang geboekt op het vlak van preventie van ziekten. Ziekten zijn daardoor in de loop van de tijd verdwenen, maar tegelijkertijd zijn er

Evolutie van het FBZ in 50 jaar

THEMA'S

↳ [Beroepsziekten](#)

OP DE BLOG

↳ [Vroegtijdige opsporing van neuskanker bij ex-houtbewerkers](#)

↳ [Recente toevoegingen in lijst met beroepsziekten](#)

↳ [Naar de blog](#)

CERTIFICATION SOCIALE
DIALOGIE ET
SOCIAAL OVERLEG

Evenementen/ vieringen

50 jaar Antigifcentrum

06.03.2014

In 1963 werd door Dr. Monique Govaerts als privé-initiatief het Antigifcentrum opgericht. Vandaag zijn de kernopdrachten van het Antigifcentrum: telefonisch informatie verstrekken bij acute vergiftigingen, beheer van wetenschappelijke documentatie, beschikbaar stellen van antidota en toxicovigilantie.

Statuut en opdrachten

Het Antigifcentrum heeft een belangrijke rol gespeeld bij de oprichting in 1964 van de Europese Vereniging van Antigifcentra: [the European Association of Poisons Centres and Clinical Toxicologists \(EAPCCT\)](#)

Vier jaar na de oprichting wordt het centrum een Instelling van Openbaar Nut en ontvangt het zijn eerste subsidies van het Ministerie van Volksgezondheid. De meest recente financiering van het Antigifcentrum is geregeld door het [koninklijk besluit van 30 augustus 2013 tot toekenning van een toelage aan het antigifcentrum](#).

De activiteiten namen jaar na jaar aanzienlijk toe en in 1989 ontving het centrum zijn 500.000ste oproep en in 2004 werd de kaap van een miljoen oproepen gerond. Jaarlijks zijn er meer dan 50.000 oproepen dat door een team van 30 personen wordt behandeld. Het centrum is telefonisch 24/24 beschikbaar op 070/245245.

Door het [koninklijk besluit van 7 september 2012](#) werd het centrum ook aangewezen als orgaan die verantwoordelijk is voor het ontvangen van informatie in verband met de gezondheid met het oog op respons in noodgevallen, zoals bedoeld in artikel 45 van de [CLP-Verordening 1272/2008 \(PDF\)](#).

Het Antigifcentrum houdt ook een voorraad antidota (tegengiften) aan voor het volledige land. Meer info op de website van het centrum: [Antidota](#).

Evenementen n.a.v. de 50e verjaardag

THEMA'S

↳ [Gevaarlijke stoffen](#)

100 jaar na de eerste gasaanvallen

08.05.2015

Op 22 april 2015 werden de eerste gasaanvallen van 100 jaar geleden in de Westhoek herdacht. Veel van de niet ontplofte projectielen zit nog in de ondergrond, die een risico kunnen vormen bij graafwerkzaamheden. Hieronder volgt een overzicht van de herdenkingen, de rol van de Organisatie voor het verbod van chemische wapens, de Belgische Defensielaboratoria, de oorlogsgassen, de persoonlijke beschermingsmiddelen en de gasdetectie.

Dit artikel op deze website van het Belgisch kenniscentrum over welzijn op het werk BeSWIC beschrijft de risico's met betrekking tot de oorlogsmunitie van de wereldoorlogen die op bouwplaatsen zijn aangetroffen: [Oorlogsmunitie op bouwplaatsen: geen verwaarloosbaar risico](#)

Herdenkingen

Eind april 2015 zijn er in de Westhoek vele herdenkingen gehouden onder de belangstelling van zowel de Belgische k... als de internationale gemeenschap. Een overzicht van de nieuwsberichten daarover:

- [Koning eert doden van gasaanval WO1](#)
- [100 jaar na eerste gasaanval: archeoloog wordt zelf slachtoffer](#)
- [Koning Filipe aanwezig bij herdenkingsplechtigheid eerste gasaanval](#)
- [Herdenking 100 jaar Gasaanvallen](#)
- [100 jaar eerste gifaanval WO1: "Alles was dood"](#)
- [Herdenking eerste gasaanval WO1](#)
- Op de website van Onroerend Erfgoed: ["1914: Dodelijke lucht - eerste vernietigende gasaanval in de menselijke geschiedenis"](#)

Ook de lokale musea organiseren tentoonstellingen over de gasaanvallen. Een overzicht van tentoonstellingen en seminars:

- [Herdenking van de eerste gasaanvallen](#)
- Colloquium van het Hoger Instituut voor de Defensie op 22 april 2015: [Colloquium chemische wapens: van te Aleppo](#)
- Presentatie van Angélique Kuppens, Senior Captain CBRN Company Commander: [The Belgian 4th Engineer Battalion, specialized CBRN response to modern warfare \(PDF\)](#)

THEMA'S

- [Gevaarlijke stoffen](#)
- [Persoonlijke beschermingsmiddelen \(PBM\)](#)

OP DE BLOG

- [Oorlogsmunitie op bouwplaatsen: geen](#)

T CONCERTATION SOCIALE
EID EN SOCIAAL OVERLEG

historisch

Oorlogsmunitie op bouwplaatsen: geen verwaarloosbaar risico

08.10.2014

Op bouwplaatsen zijn er diverse situaties aanwezig die aanleiding kunnen geven tot tal van risico's.

Op bouwplaatsen zijn er diverse situaties aanwezig die aanleiding kunnen geven tot tal van risico's. Eén van de niet alledaagse risico's, maar daarom niet minder belangrijk, is de aanwezigheid van oorlogsmunitie, zeker in de streek langs de frontlinie van de eerste wereldoorlog (WO I) in West-Vlaanderen of nabij strategische infrastructuur, zoals spoorwegen, die in de tweede wereldoorlog (WO II) hevig werden gebombardeerd.

Reglementair kader voor bouwplaatsen

Voor de preventie van risico's op bouwplaatsen is er een specifiek reglementair kader voorzien met het KB van 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen. Meer informatie en het wettelijk kader vindt u op de website van de Federale Overheidsdienst (FOD) Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg: [Tijdelijke of mobiele bouwplaatsen](#)

Recente ongevallen

Het ongeval van 19 maart 2014 met 2 dodelijke werknemers in Ieper bewijst dat er nog risico's zijn met oorlogsmunitie van WO I. Meer info daarover op deze nieuwskanalen:

- Focus WTV: [Oude obussen worden steeds gevaarlijker](#)
- BBC News Europe: [Ypres: World War One weapon explodes, killing two](#)
- DH.be, de website van de Waalse krant 'La Dernière Heure': [Un obus explose à Ypres: deux morts](#)
- Blog 'Défense globale' van de regionale krant in Noord-Frankrijk 'Le Voix du Nord': [Une bombe de la Première Guerre mondiale fait deux morts et deux blessés à Ypres](#)
- de Nederlandse publieke omroepzender NOS: [Twee doden door WO-granaat Ieper](#)

Ook niet-ontplofte bommen uit WO II worden nog regelmatig gevonden. Het incident van 24 december 2013 zonder dodelijke afloop in de buurt van het goederenrangeerstation van Merelbeke-Gentbrugge bewijst dit. Tijdelijk werd het noodplan van Gent afgekondigd en waren er verplichte evacuaties in een straal van 300 meter.

Meer info daarover op:

SECTOREN

- [Bouw](#)

Recente toevoegingen in lijst met beroepsziekten

04.03.2013

Bepaalde musculoskeletale aandoeningen of tendinopathiën van de bovenste ledematen en het hypothener hamer syndroom zijn onlangs erkend als beroepsziekte waarvoor het Fonds voor Beroepsziekten (FBZ) een vergoeding tot schadeloosstelling kan uitkeren. Bovendien is tuberculose nu ook erkend als beroepsziekte voor meer categorieën van werknemers.

De lijst met beroepsziekten werd uitgebreid met 2 nieuwe codes:

- code 1.806.22: aandoeningen van de pezen, peesscheden en spier- en peesaanhechtingen van de bovenste ledematen veroorzaakt door overbelasting van deze structuren ingevolge krachtige, repeterende bewegingen of ingevolge ongunstige houdingen (koninklijk besluit (KB) van 12 oktober 2012, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad (BS) van 23 oktober 2012).
- code 1.808: hypothener-hamer syndroom (KB van 21 december 2012 - BS 18 januari 2013). Met het KB van 22 januari 2013 (BS 11 februari 2013) werd de code 1.404.01 voor tuberculose uitgebreid naar enkele nieuwe beroepen.

Welke ziektebeelden of sectoren

De volgende ziektebeelden zijn voorbeelden van tendinopathiën van de bovenste ledematen, ook soms wel met een verzamelnaam 'Repetitive Strain Injuries' (RSI) genoemd, die onder code 1.806.22 zijn gecatalogeerd:

- ziekte van De Quervain (tenosynovitis van De Quervain)
- laterale elleboogtendinopathie (epicondylitis lateralis, tenniselleboog)
- rotator cuff tendinopathie (schouder-tendinopathie)
- springvinger en springduim (tenosynovitis van de flexorpezen van de vingers of van de duim, trigger finger, trigger thumb)

Het hypothener hamer syndroom met als code 1.808 is een weinig bekende ziekte aan de hand die ervoor zorgt dat er een verminderde bloedtoevoer is naar de vingers. Het syndroom doet zich voor wanneer iemand herhaaldelijk de palm van zijn hand (in het bijzonder de hypotheneren spieren) schuift zoals een hamer en dit om zaken te verpletteren, samen te

THEMA'S

ET CONCERTATION SOCIALE BEID EN SOCIAAL OVERLEG

Beroeps- ziekten

Andere informatie en diensten van de overheid: www.belgium.be

BeSWIC
Belgisch kenniscentrum over welzijn op het werk

Bedrijfsartsen kunnen zelf nieuwe beroepsrisico's melden

12.04.2017

Het nieuwe online loket SIGNAAL van het Federaal agentschap voor beroepsrisico's (Fedris) geeft bedrijfsartsen de mogelijkheid om nieuwe gezondheidsrisico's te melden waarvan ze vermoeden dat ze arbeidsgerelateerd zijn.

Door de constante evolutie op de arbeidsmarkt en die van de arbeidsomstandigheden, ontstaan er nieuwe gezondheidsrisico's op de werkvloer en eventueel ook nieuwe beroepsziekten. In de praktijk krijgen bedrijfsartsen te maken met klachten waarvan we nu nog niet weten of er een band is met het uitgevoerde werk.

Fedris wil, in samenwerking met de KU Leuven, een nieuw online loket lanceren waar (bedrijfs)artsen melding kunnen maken van hun vermoedens van een band tussen een bepaalde klacht en een blootstelling en/of een toestand op het werk. Ze kunnen daarbij ondersteuning krijgen van een aantal experts.

Die vermoedens kunnen de artsen melden via het online loket SIGNAAL: www.mysignal.be. Het project heeft financiële ondersteuning gekregen van de federale regering, omdat nieuwe beroepsziekten actief opsporen één van de doelstellingen van Fedris is.

Met het online loket SIGNAAL wil Fedris de mogelijkheid bieden om eventuele nieuwe arbeidsgerelateerde klachten in een vroegtijdig stadium te melden aan een team van specialisten op het vlak van beroepsziekten. Zij kunnen dan een studie van de wetenschappelijke literatuur daarover uitvoeren.

Het melden van een klacht via SIGNAAL is anoniem. Dat is een duidelijk verschil met de verplichte aangifte van een mogelijke beroepsziekte door de preventieadviseur-bedrijfsarts. Bij dit laatste gaat het om de aangifte van de toestand van één bepaalde werknemer. Met het akkoord van de werknemer zal Fedris vervolgens een procedure opstarten in het domein van de erkende beroepsziekten.

Via SIGNAAL wil Fedris bedrijfsartsen helpen bij het opsporen van nieuwe gezondheidsrisico's voor werknemers en hen feedback geven over hun melding. Het uiteindelijke doel van SIGNAAL is om zich uit te spreken over een mogelijke band tussen een bepaald werk en een bepaalde ziekte. SIGNAAL zal dus niet melden of een bepaalde ziekte moet worden erkend als beroepsziekte.

Bron: Fedris Nieuwsbrief

Meer info

- [Nieuwsbrief Fedris](#)
- In de rubriek [Presentaties](#) van de Fedris website kan je de presentaties van 31/3/2017 downloaden

THEMA'S

THEMA'S - WELZIJNSBELEID - NIEUWSBRIEF BLOG KALENDER# WAAR BENT U NAAR OP ZOEK?

HOME | ZOEKRESULTATEN | Site

Zoekresultaten

Trefwoorden invoeren

Uw zoekopdracht "ziekte" geeft 84 resultaten.

Burn-out binnenkort erkend als arbeidsgerelateerde ziekte

Burn-out binnenkort erkend als arbeidsgerelateerde ziekte Published date: 11/29/2016- 14:15 Updated date: 11/29/2016- 14:12 Burn-out, of syndroom van professionele uitputting, zal binnenkort worden erkend als arbeidsgerelateerde ziekte. Een ...

[Lees meer](#)

Op de blog: Burn-out als beroepsgerelateerde ziekte

Op de blog: Burn-out als beroepsgerelateerde ziekte Published date: 02/24/2017- 09:15 Updated date: 07/26/2017- 09:11 Minister van Volksgezondheid Maggie De Block wil burn-out erkennen als beroepsgerelateerde ziekte, zodat er preventiecampagnes kunnen ...

[Lees meer](#)

Op de blog: Opnieuw aan de slag na een langdurige ziekte, een kwestie van goede wil

Op de blog: Opnieuw aan de slag na een langdurige ziekte, een kwestie van goede wil Published date: 03/01/2017- 10:30 Updated date: 07/26/2017- 09:07 Langdurig zieke werknemers kunnen sinds begin dit jaar aan hun werkgever vragen of ze via aangepast ...

[Lees meer](#)

Burn-out als beroepsgerelateerde ziekte

Minister van Volksgezondheid Maggie De Block wil burn-out erkennen als beroepsgerelateerde ziekte, zodat er preventiecampagnes kunnen worden opgezet en in begeleiding wordt voorzien om mensen terug aan het werk te krijgen. Burn-out is tot heden niet ...

[Lees meer](#)

Query 'ziekte'

(maar niet
voorgedefinieerd)

<https://www.beswic.be/nl/search/site/ziekte>

OiRA-tool voor bakkers

Voor de vele KMO's in de bakkerijsector werd er een nieuwe gratis online risicoanalyse-instrument "OIRA" ontwikkeld om op een eenvoudige en kosteneffectieve manier risico's inzake het welzijn op het werk te inventariseren en te beoordelen. Deze OIRA-tool kan ook helpen bij het nemen van beslissingen rond preventieve acties en het opstellen van een op maat gemaakt actieplan.

Kleinere bedrijven hebben veelal slechts beperkte middelen om een risicoanalyse uit te voeren. Daarom stelt het Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk een online platform "OIRA" ter beschikking met risicoanalyse instrumenten (OIRA-tools) die op maat zijn gemaakt voor specifieke sectoren en beroepen in de verschillende Europese landen. OIRA staat voor "Online interactive Risk Assessment" of "Online interactive Riskanalyse".

Voor de Belgische bakkerijsector is er nu de tool "OIRA Bakkers" uitgebracht. Dat gratis softwareprogramma is aangepast aan de specifieke kenmerken van de sector, zoals:

- extreem warme en koude temperaturen;
- verhoogd risico op brand omwille van warme ovens;
- (bloem)stof en de bijhorende gezondheidsrisico's;
- gevaarlijke machines, zoals mixers;
- nachtwerk en onregelmatige werktijden.

Naast de risicoanalyse worden er ook tips gegeven voor ergonomie, materiaal, uitrusting voor persoonlijke bescherming, enz. Tevens kan men met behulp van de nieuwe tool een actieplan uitwerken.

De tool kwam tot stand door een intensieve samenwerking tussen de werkgevers- en werknemersorganisaties van de sector en de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD Werkgelegenheid). Dit is de uitgelezen kans om nader kennis te maken met de tool.

- Meer info op de
- [OIRA-C](#)
 - [Tools](#)
 - [de tool is g](#)

Voorstelling OIRA-tool 'Parken en tuinen'

Op 10 september 2018 wordt de OIRA-tool 'Parken en tuinen' op de 'Demo Groen' vakbeurs in het Park van Laken voorgesteld.

Doorgaans hebben kleine bedrijven beperkte middelen voor risicoanalyses. OIRA, dat voor "Online interactive Risk Assessment" staat, biedt hiervoor de oplossing. Met deze gratis software kan men op een eenvoudige en kosteneffectieve manier risicoanalyses op de werkvloer uitvoeren.

OIRA Parken en tuinen kwam tot stand door een intense samenwerking tussen de werkgevers- en werknemersorganisaties van de sector en de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD Werkgelegenheid). Dit is de uitgelezen kans om nader kennis te maken met de tool.

Programma

- 10u45: Ontheel
- 11u00: Inleiding OIRA door Frank Dehaese, Focal Point manager van het Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk (EU-OSHA) - FOD Werkgelegenheid
- 11u10: Waarom een OIRA Parken en Tuinen? door een vertegenwoordiger van de sector
- 11u25: De risico's, de risicoanalyse en de uitdagingen in de Groensector: beschouwingen van een inspecteur door C. Halaberghe, sociaal inspecteur bij de FOD Werkgelegenheid
- 11u45: Demonstratie van de OIRA Groendienst door Frank Dehaese
- 12u00: Netwerklunch

Meer info

- website van de vakbeurs: [Demo Groen](#)
- op de evenementenwebsite van de FOD Werkgelegenheid: [Voorstelling OIRA-tool voor de sector van parken en tuinen](#)
- inschrijven voor het evenement: [Voorstelling van de OIRA-tool - 10/09/2018](#)

Andere berichten op BeSWIC

THEMA'S

OIRA - Risicoanalyse

SECTOREN

Voeding, dranken en tabak

GERELATEERDE INFO

Specifieke methodes voor kleine ondernemingen (OIRA)

THEMA'S

OIRA

SECTOREN

Landschapsverzorging

OiRA

OiRA tool voor de podiumkunsten

De Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD Werkgelegenheid) en het Belgische Focal Point van het Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk (EU-OSHA) hebben op 13 juni 2018 het risicoanalyse-instrument OIRA voor de sector van de podiumkunsten gelanceerd. Met deze online tool kunnen kmo's in die sector de risico's inzake het welzijn op het werk beoordelen waarmee zijzelf en hun personeelsleden worden geconfronteerd.

Wat is OIRA?

Doorgaans hebben kleine bedrijven beperkte middelen voor risicoanalyses. OIRA, dat voor "Online interactive Risk Assessment" staat, biedt hiervoor de oplossing. Met deze gratis software die door EU-OSHA werd ontwikkeld, kan men op een eenvoudige en kosteneffectieve manier risicoanalyses op de werkvloer uitvoeren.

In de tool wordt stap voor stap het risicoanalyseproces doorlopen, zodat de risico's op de werkvloer kunnen worden geïdentificeerd en daarnaast preventieve acties worden opgesteld in een "op maat gemaakt" actieplan.

De eerste OIRA-tool in België werd in 2013 ontwikkeld voor de kappersbranche. Deze vormde de basis voor de ontwikkeling van deze tool in andere Europese landen. Vervolgens werd in 2014 OIRA Hout gelanceerd (update 2018) en in 2015 OIRA Bouw. In 2016 kwam er de OIRA Horeca en in 2017 de OIRA schoonmaak en de OIRA Bakkers.

Aangepast aan de sector

OIRA Podiumkunsten (Productiegezelschappen en Locaties) werd ontwikkeld voor en door de sector. De tool is dan ook aangepast aan de zeer specifieke kenmerken van de sector, zoals de podiumomgeving, podiumgerelateerde werkzaamheden, speciale elementen op het podium, rekwisieten, kostuums, maquillage en pruiken, repetenten, artiesten, publiek en figuranten,...

Naast de risicoanalyse worden dus ook tips gegeven voor ergonomie, materiaal, uitrusting voor persoonlijke bescherming, enz. De tool draagt bij tot betere werkcondities in de sector, wat op zich weer leidt tot gezonde, gemotiveerde werknemers.

De OIRA Podiumkunsten kwam tot stand door een intensieve samenwerking tussen de werkgevers- en werknemersorganisaties van de sector en de FOD Werkgelegenheid. De medewerkers aan de ontwikkeling ervan zijn er rotvast van overtuigd dat met de tool een reeds lang bestaande behoefte werd ingevuld in het belang van het welzijnsbeleid voor hun organisaties. Alle organisaties hebben zich geëngageerd om deze tool via hun netwerk te verspreiden.

THEMA'S

OIRA - Risicoanalyse

SECTOREN

Kunst, amusement en recreatie

Parl. Vragen (asbest)

HOME | Parlementaire vragen

Parlementaire vragen

U vindt hier de parlementaire vragen en antwoorden die in de kamer en de senaat gesteld worden en die verband houden met welzijn op het werk.

6-1647 Senaat - Dienstenchequebedrijven - Schoonmaaksector - Fysieke werklast - Gezondheid van de werknemers - Beschermingsmaatregelen

[Lees meer](#)

23375, 25416, 25542 Kamer - Burn-out

[Lees meer](#)

23643 Kamer - Het misbruik van au pairs

[Lees meer](#)

22946, 23868, 24733 Kamer - Telewerken

[Lees meer](#)

22885, 22905, 23792 Kamer - Longziekten bij schoonmaakpersoneel

[Lees meer](#)

VOLGENS THEMA

- Alcohol en drugs
- Arbeidsongevallen
- Arbeidsorganisatie
- Arbeidsplaatsen **Asbest**
- Basiseisen (arbeidsplaatsen)
- Belgisch focal point EU-OSHA
- Beroepsziekten
- Biologische agentia
- Brandpreventie **Burn-out**
- Chemische agentia
- Comité voor
- bescherming o
- Dynamisch
- risicobeheersing
- Ergonomie
- Europese str
- Externe dien
- en beschermin
- (EDPBW)
- Externe dien
- technische con
- werkplaats (ED
- FOD Werkge
- en Sociaal Ove
- Gender G

Commissie voor de hervorming van de beroepsziekten van de 21e eeuw

13.05.2016

Op 26 april 2016 publiceerde het Belgisch Staatsblad het koninklijk besluit van 21 april 2016 tot oprichting van een « Commissie tot hervorming van de beroepsziekten 21ste eeuw ».

De Commissie is een adviesorgaan dat wordt belast met het opmaken, uiterlijk voor het najaar 2017, van een eindverslag waarin multidisciplinaire voorstellen met betrekking tot de verschillende componenten van het stelsel van de beroepsziekten worden voorgesteld, met inbegrip van voorstellen in het kader van de fusie tussen het Fonds voor de beroepsziekten en het Fonds voor arbeidsongevallen.

In dit opzicht wordt de Commissie gevraagd maatregelen voor te stellen die de wetgeving over de beroepsziekten kunnen verduidelijken, vereenvoudigen, actualiseren en hervormen, waarbij de eigenheid van het stelsel van de beroepsziekten, namelijk de nauwe band met het werk, gerespecteerd wordt en waarbij tevens de samenhang tussen een gemeenschappelijke basis voor de wetgeving inzake arbeidsongevallen en beroepsziekten wordt behouden.

Meer info

- [Koninklijk besluit tot oprichting van een « Commissie tot hervorming van de beroepsziekten 21ste eeuw »](#);
- persbericht van de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid: [Hervorming van erkenningsstelsel voor beroepsziekten](#);
- nieuwsbericht op de website van ZorgAndersTv: [26/04: Hervorming van erkenningsstelsel voor beroepsziekten](#).

THEMA'S

Beroepsziekten

CONCERTATION SOCIALE ID EN SOCIAAL OVERLEG

Actualiteit en toekomstige risico's

Gekende leden PAAG

Leidraad voor het werken met cobots

Een cobot is een meewerkende robot of 'collaborative' robot. Die robots werken niet langer afgescheiden, zoals bv. een lasrobot, maar delen dezelfde werkplaats als mensen. De technische specificatie ISO/TS 15066 van de Internationale Organisatie voor Normalisatie (ISO) ondersteunt productiebedrijven bij hun risicoanalyse wanneer ze samenwerkende robotsystemen inzetten.

THEMA'S

Risicoanalyse

De technische specificatie is opgebouwd rond de idee dat, indien er incidenteel contact is tussen een mens en cobot, dat niet tot vervondingen of pijn mag leiden. De ISO/TS 15066 schrijft voor dat:

- de kracht van cobots binnen de limieten van de menselijke pijngrens wordt begrensd;
- de cobot menselijke aanwezigheid detecteert en maatregelen neemt om een veilige afstand te bewaren of zichzelf dient uit te schakelen indien die grenzen overschreden worden.

De ISO/TS 15066 vormt een aanvulling op de norm ISO 10218 uit 2011, die meer op de veiligheidsvereisten van traditionele industrierobots is afgestemd.

Meer informatie

- nieuwsbericht op de website van ISO:
 - in het Frans: [Nouvelle spécification technique ISO pour la collaboration avec les robots](#);
 - in het Engels: [Robots and humans can work together with new ISO guidance](#);
- nieuwsbericht op de website van het Informatie- en communicatieplatform voor Kwaliteit via Innovatie en Talent (Kwinta) van het Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg (VCK): [Hoeveel pijn mag een cobot je doen?](#)
- artikel op de website Engineeringnet.be: [Co-robots doen bij Audi eerste ervaringen op in industrie](#);
- artikel over het CleXan onderzoeksproject op de website van iMinds, het knooppunt voor digitaal onderzoek en ondernemerschap in Vlaanderen: [Naar een vloeiendere samenwerking tussen mensen en machines in de maakindustrie](#);
- artikel op OSH Wiki, de online-encyclopedie van het Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk (in het Engels): [Collaborating robots](#);
- Studiedagen:
 - KUL 25 november 2015: [Robots: een zegen of een vloek voor de maatschappij?](#)

THEMA'S - WELZIJNSBELEID - NIEUWSBRIEF - BLOG - KALENDER # RECHERCHER

HOME | BLOG | Eindwerken over de risico's met asfalt

Eindwerken over de risico's met asfalt

05.11.2015

Twee eindwerken in het kader van de opleiding tot preventieadviseur hadden als thema het omgaan met de risico's van asfalt bij wegenwerken en bij de productie van bitumen dakbedekkingsmembranen.

In het kader van haar masterproef onderzocht dr. Els Vermeeren, arbeidsgeneesheer bij de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk (EDPBW) Mensura, de gevaren van polyaromatische koolwaterstoffen (PAK's) bij asfalterders en formuleerde praktische preventiemaatregelen.

In het kader van zijn eindwerk industriële hygiëne onderzocht dr. Johan Sterclox, arbeidsgeneesheer bij de EDPBW Mensura, de risico-inventarisatie, -evaluatie en blootstelling aan asfaltdampen tijdens de productie van bitumen dakbedekkingsmembranen.

Studie Els Vermeeren

Methode

RAVAIL ET CONCERTATION SOCIALE
VEILIGHEID, ARBEID EN SOCIAAL OVERLEG

PAAG/EDPBW

THEMA'S - WELZIJNSBELEID - NIEUWSBRIEF - BLOG - KALENDER # RECHERCHER

HOME | Parlementaire vragen

Parlementaire vragen

U vindt hier de parlementaire vragen en antwoorden die in de kamer en de senaat gesteld worden en die verband houden met welzijn op het werk.

6-648 Senaat - Gezondheid en veiligheid op het werk - Strategisch kader van de Europese Unie 2014-2020 - Geplafondeerde investeringen - Micro-ondernemingen - Impact op de werknemers

16918 Kamer - CPS bij de NMBS

1230 Kamer - Nieuwe tarieven voor de externe preventiediensten

1215 Kamer - Het overgewicht van werknemers

973 Kamer - Externe diensten voor preventie en bescherming op het werk. - Meerkosten ten gevolge van het nieuwe prestatie- en tarifieringssysteem

VOLGENS THEMA

- Alcohol en drugs
- Arbeidsongevallen
- Arbeidsorganisatie
- Arbeidsplaatsen
- Basiseisen (arbeidsplaatsen)
- Belgisch focal point EU-OSHA
- Beroepszichten
- Biologische agentie
- Brandpreventie
- Chemische agentie
- Comité voor preventie en bescherming op het werk (CPBW)
- Dynamisch risico-beheersingssysteem
- Ergonomie
- Europese strategie
- Externe dienst voor preventie en bescherming op het werk (EDPBW)
- Externe diensten voor technische controles op de werkplaats (EDTC)
- FDO Werkgelegenheid, Arbeid en Sociale Inzage
- Gender
- Gezondheidsstoffen
- Geweld, pesten en ongewenst seksueel gedrag op het werk
- Gezondheid van de werknemer
- Gezondheidsbezoek
- Hijzen of heffen van lasten
- Huibere bereikbaar

THEMA'S - WELZIJNSBELEID - NIEUWSBRIEF - BLOG - KALENDER # RECHERCHER

HOME | ZOEKRESULTATEN | Site

Zoekresultaten

Trefwoorden invoeren: EDPBW Zoeken

Uw zoekopdracht "EDPBW" geeft 34 resultaten.

Externe dienst voor preventie en bescherming op het werk (EDPBW) - Regelgeving

Externe dienst voor preventie en bescherming op het werk (EDPBW) - Regelgeving Wet van 4 augustus 1998 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk Koninklijk Besluit van 27 maart 1998 betreffende de externe diensten voor...

Externe dienst voor preventie en bescherming op het werk (EDPBW)

Externe diensten voor preventie en bescherming op het werk worden opgericht en erkend om de opdrachten uit te voeren die de interne diensten voor preventie en bescherming op het werk niet kunnen uitvoeren. Deze externe diensten zijn samengesteld uit twee...

973 Kamer - Externe diensten voor preventie en bescherming op het werk. - Meerkosten ten gevolge van het nieuwe prestatie- en tarifieringssysteem

Bulletin van Vragen en Antwoorden - Kamer 07/10/2016 - Vraag gesteld door Michel de Lamotte Language Dutch Theme: Externe dienst voor preventie en bescherming op het werk (EDPBW) Document: 973 Kamer- EDPBW- Meerkosten ten gevolge van het nieuwe prestatie-...

5-1393 Senaat - De externe diensten voor preventie en bescherming op het werk

Plenaire vergadering 3 april 2014 - Handelingen 5-148- Vraag gesteld door André du Bus de Warnaffe Language Dutch Theme: Externe dienst voor preventie en bescherming op het werk (EDPBW) Document: vraag5-1393-nL_0.pdf...

Arbeidsomstandigheden in callcenters onderzocht

SECTOREN

Callcentra

25.05.2012

In 2010 heeft de Directie van het onderzoek over de verbetering van de arbeidsomstandigheden (DIOVA) een onderzoeksproject gelanceerd om de moeilijkheden en risico's op het gebied van het welzijn op het werk in callcenters in kaart te brengen. Op 29 maart 2012 heeft het onderzoeksteam de resultaten van het project bekendgemaakt. Zij hebben ook een aantal aanbevelingen en maatregelen geformuleerd die kunnen helpen om een aantal risico's beter te beheersen.

Methode

De bedoeling van het onderzoek was tweeledig. Het eerste belangrijke doel was de identificatie van de psychosociale en de fysieke risico's en de ordening ervan in functie van de contextvariabelen en de identitaire logica. De tweede doelstelling was een aantal oplossingen te formuleren voor de vastgestelde problemen.

Om deze doelstellingen te bereiken werd een bepaalde methode gebruikt. Het onderzoeksproject bestond enerzijds uit een kwantitatief onderzoek aan de hand van een vragenlijst en anderzijds uit een reeks verkennende gesprekken. Om dit onderzoek representatief te maken voor de sector is er een steekproef getrokken uit zowel interne, externe en outsourced callcenters als bij de outbound en inbound front-office als back-office.

Ten slotte werden er ook focusgroepen en begeleidingsgroepen opgericht waarin onder andere de vakbonden, ondernemers en deskundigen zetelden en zij zorgden voor verdere verfijning van de onderzoeksresultaten.

Resultaten

De onderzoekers brachten zowel de resultaten op het gebied van arbeidsomstandigheden als op het gebied van arbeidsbeleving in kaart, als de gevolgen ervan op het gebied van het welzijn.

Risico's die gekend zijn in deze sector zijn onder meer een aantal psychosociale risico's, zoals stress ten gevolge van het gebruik van verplichte scripts en door het minimaal aantal te behandelen calls, en risico's zoals musculoskeletale aandoeningen. Er werd ook verder ingezoomd op variabelen, zoals het geslacht, de leeftijd en de ervaring in de sector. Ook het type arbeidscontract en het soort uurroosters kan een rol spelen.

Aanbevelingen en maatregelen

Arbeidsomstandigheden in de sector van de schoonheidsverzorging

SECTOREN

Kappers

09.10.2018

Het Europees vakbondsinstituut (ETUI) heeft de laatste editie 17 van zijn HesaMag tijdschrift gewijd aan het thema van de arbeidsomstandigheden in de sector van de schoonheidsverzorging.

Enkele risicovelden in deze sector zijn:

- gevaarlijke stoffen met mogelijkerwijze verhoogde beroepsziekten, zoals allergieën en dermatosen;
- preciaire arbeidssituaties;
- bijzondere werknemerscategorieën;
- musculoskeletale aandoeningen;
- mogelijke psychosociale risico's door het contact met klanten.

Lees er meer over op de website van ETUI:

- in het Frans, in de rubriek Thèmes > Santé et sécurité > [HesaMag](#): Numéro actuel: Sous le vernis, des professionnels de la beauté en danger;
- in het Engels, in de rubriek Topics > Health & Safety - working conditions > [HesaMag](#): Current issue: All that glitters is not gold: the dark side of the beauty industry.

In de eerste editie van het HesaMag magazine was er op pagina 42 tot 45 al een artikel over beroepsrisico's in de sector van de kappers en schoonheidsverzorging. Dat artikel is ook beschikbaar op de website van ETUI:

- in het Frans, in de rubriek Thèmes > Santé et sécurité > HesaMag: [HesaMag#01 \(PDF, 3,25 MB\)](#): Coiffure et soins de beauté: mobilisation européenne pour la prévention des risques professionnels;
- in het Engels, in de rubriek Topics > Health & Safety - working conditions > HesaMag: [HesaMag#01 \(PDF, 3,25 MB\)](#): Hairdressing and beauty care: European action for safer workplaces.

Arbeidsomstandigheden bij journalisten

14.07.2017

Het Europees vakbondsinstituut, ETUI, heeft de laatste editie 15 van zijn HesaMag tijdschrift gewijd aan het thema arbeidsomstandigheden bij journalisten. Sinds het opkomen van het internet ligt de sector onder druk en journalisten komen meer en meer terecht in preciaire situaties. Psychosociale risico's en risico's van externe aard zijn niet onbelangrijke risicofactoren voor die beroepsgroep.

Lees er meer over op de website van ETUI:

- in het Frans in de rubriek Thèmes > Santé et sécurité > [HesaMag](#);
- in het Engels in de rubriek Topics > Health & Safety - working conditions > [HesaMag](#).

Hieronder wordt een beperkt overzicht gegeven van enkele studies rond bepaalde risicovelden in de diverse taalgebieden (Nederlands, Frans en Engels). Tevens is in het verleden een parlementaire initiatief geweest en wordt wat uitleg gegeven over enkele journalistenfederaties waar er meer informatie over de sector ter beschikking is.

Onderzoeken/studies

In het Nederlands:

- op de website Steunpunt Werk van de Vlaamse overheid, in de rubriek Publicaties: [Er is er een crisis op de redacties? Een onderzoek naar burnout bij beroepsjournalisten in Vlaanderen](#);
- op de ResearchGate website: [Burnout in de Vlaamse pers: een tijdbom onder de redacties](#);
- slides van de studiedag van de Staten-Generaal van de Media op 19 maart 2009, op de website van het Departement Cultuur, Jeugd en Media van de Vlaamse overheid: [Burnout bij Vlaamse journalisten \(PDF, 108 kB\)](#);
- op de website van de Vereniging van Onderzoeksjournalisten: [Deadlines zonder valkuilen: tien uitdagingen voor journalisten \(PDF, 6,68 MB\)](#);
- op de website van de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ):
 - artikels uit het magazine "De Journalist";
 - het thema werkplezier op pagina 4 tot 11 van [het nummer 203 van 21 december 2016](#);
 - het dossier "Hoe media-bedrijven talent kunnen aantrekken" op pagina 8 tot 10 van [het nummer 146 van 1 april 2011](#);
 - artikel: [Mikrofinancieel interimcontracten in de journalistiek veroordeeld](#);

THEMA'S

Psychosociale risico's (PSR)

SECTOREN

Kunst, amusement en recreatie

GERELATEERDE INFO

Psychosociale risico's (PSR)

Handen en armen

Regelgeving

Ongevallen met letsels aan handen en armen maken een groot deel uit van het totale aantal arbeidsongevallen. Beschermende handschoenen zijn dan ook geen overbodige luxe. Het aanbod op de markt is zeer groot. Vooraleer een keuze te maken, moet er worden onderzocht welke risico's er op de werkplaats voorkomen.

Publicaties

Veiligheidshandschoenen

Er zijn een aantal voorwaarden waaraan alle goede veiligheidshandschoenen moeten voldoen:

- Geschikt zijn voor de handen die de handschoenen zullen dragen: sommige werknemers zullen een kleine maat nodig hebben, andere een grote maat.
- Voldoende stevig zijn zonder afbreuk te doen aan de vingergevoeligheid van de handschoen.
- Slijtvast zijn en bestand tegen scheuren.

Onderzoeken

Duurzaam gemarkeerd zijn met naam en/of logo van de fabrikant, maataanduiding, aanduiding van handschoentype en verveldatum (indien van toepassing).

Goede praktijken

Externe documentatie

Sensibiliseringsmateriaal

Campagnes

Parlementaire vragen

Bij het gebruik van een beschermende handschoen kan het nuttig zijn om onder de veiligheidshandschoenen licht **katoenen handschoenen te dragen**, bijvoorbeeld om overtollig zweet te absorberen.

Verder is het goed om na het dragen van handschoenen de **handen te wassen**. Die zijn immers in contact geweest met bepaalde stoffen in de handschoenen. Die stoffen kunnen een effect hebben op de huid. Voorbeelden zijn additieve rubber, latex wegwerphandschoenen met een hoge pH-waarde en het chroomgehalte in lederen handschoenen.

De meeste veiligheidshandschoenen kunnen eenvoudig worden **gereinigd**. In de documentatie die de leverancier aanlevert, moet dan worden vermeld hoe de handschoen moet worden schoongemaakt en gedurende hoeveel reinigingscycli de prestatiekenis van de handschoen kunnen worden **gegarandeerd**.

Keuze afhankelijk van de risico's

MAIL ET CONCERTATION SOCIALE ARBEID EN SOCIAAL OVERLEG

Niemand perfect

Mains et bras

Réglementation

Les accidents entraînant des blessures aux mains et aux bras forment une grosse partie du total des accidents de travail. L'usage de gants de protection ne constitue donc pas un luxe superflu. L'offre disponible sur le marché est très vaste. Mais avant de choisir, il faut étudier quels sont les risques existants sur le lieu de travail.

Publications

Gants de protection

Tous les gants de protection de qualité doivent satisfaire à une série de conditions:

- Ils doivent convenir pour les mains qui vont les porter: certains travailleurs auront besoin d'une petite taille, d'autres d'une grande.
- Ils doivent être suffisamment solides sans que cela porte préjudice à la sensibilité tactile du gant.
- Ils doivent résister à l'usure ainsi qu'à la déchirure.
- Ils doivent porter un marquage durable reprenant le nom et/ou le logo du fabricant, la taille, le type de gant et leur date de péremption (s'il y a lieu).

Outils

Recherches

Bonnes pratiques

Documentation externe

Matériel de sensibilisation

Campagnes

Questions parlementaires

Pictogramme gants de protection

Lorsqu'on utilise des gants de protection, il peut être utile de porter des **gants de coton légers** sous les gants de protection, par exemple pour absorber l'excédent de transpiration.

Par ailleurs, il est préférable de se **laver les mains** après avoir porté des gants. Elles ont en effet été en contact avec certaines matières à l'intérieur des gants - matières qui peuvent avoir des effets sur la peau. À titre d'exemple, citons les additifs ajoutés au caoutchouc, les gants jetables en latex présentent un pH élevé et le teneur en chrome des gants de cuir.

La plupart des gants de protection peuvent être **nettoyés** simplement. La documentation remise par le fournisseur doit indiquer comment il convient de les nettoyer et pendant combien de cycles de nettoyage le niveau de performance des gants peut être garanti.

Choix en fonction des risques

Een tip voor een onderwerp van Denny De Baere, naar aanleiding van [een krantenartikel](#) over de VRT-journaliste Bofe Demeyer die een trombose kreeg tijdens een vlucht.

Hierbij krijgt men een bloedclotter in de aders bij langdurig stilzitten. Het risico is groter wanneer men in "Economy Class" zit, en beperkte beweging heeft. Zulk een diepe veneuze trombose is gevaarlijk als ze bij optouw bewegen loskomt en een longembolie veroorzaakt.

Op zich valt het risico nog mee, zoals [dit artikel](#) bijvoorbeeld argumenteert, maar wanneer men een aantal [risicofactoren](#) heeft zoals een leeftijd van boven de 40 jaar, een BMI van meer dan 30, gebruik van anticonceptie, of zwangerschap, kan het risico verdubbelen tot zelfs verviervoudigen.

Denny gaf nog enkele nuttige sites met [info](#) en [richtlijnen](#), en de [link met het werk](#), op BeSWIC.

Bedrijven hebben namelijk een morele en wettelijke verantwoordelijkheid om in te staan voor het welzijn van hun werknemers, waar hun werkplek ook is. Dit heet "Duty of Care". Het voorzien van preventieve maatregelen bij lange vliegtreken voor het werk valt hier ook onder.

Economy class syndroom is relatief eenvoudig te voorkomen:

- Enkel op doktersadvies: neem op voorhand een bloedverdunner (zoals een Aspro); op doktersvoorschrift kun je een heparinespuit krijgen
- Draag losse, ruime kleren, en gemakkelijke schoenen (het belang daarvan heb ik in [een vroeger artikel](#) al eens benadrukt)
- Drink minstens een glas water per uur; vermijd alcohol en cafeïnehoudende dranken
- Doe regelmatig spieroefeningen (zie bvb. hieronder)

Verwijzen elkaars websites

Elkaar versterken/ samenwerken

Medisch attest voedselveiligheid afgeschaft

08/08/2018 Arbeidshygiene

Het medisch attest voedselveiligheid wordt afgeschaft. Dit 2-jaarlijkse attest werd nog steeds opgevraagd door de controleur(s) van het Federaal Voedselagentschap, maar dat is vanaf 11 augustus niet langer nodig.

Waarom dit attest?

Het doel van dit attest was om te bewijzen dat personen die rechtstreeks in contact kwamen met levensmiddelen

- > geschikt zijn om in contact te komen met levensmiddelen (of een gelijksoortige vermelding)
- > niet lijden aan een aandoening die via de voeding andere mensen kan besmetten

Verplicht medisch toezicht

Daarmee was er ook het jaarlijkse verplichte medische toezicht voor werknemers die in contact komen met voedselmiddelen vanuit de voedingsketting. Dit werd echter al afgeschaft vanaf 1 januari 2018. Dit is het kader van de hervorming van de financiering van de externe diensten via het KB van 20 april 2018 tot wijziging van diverse bepalingen inzake welzijn op het werk.

Attest afgeschaft

Om dit medisch attest voedselveiligheid af te schaffen, wordt nu door het KB van 2 juli 2018 in bijlage III, hoofdstuk IV van het KB van 12 juli 2018 betreffende levensmiddelenhygiene de punten 1 tot 1.2 opgeheven.

In werking

Dit KB treedt in werking 10 dagen na publicatie, dit is op 11 augustus 2018.

Meer informatie

- > Het KB van 12 juli 2018 - Belgisch Staatsblad
- > Hygiëne bij het werken met levensmiddelen - Federaal Voedselagentschap
- > Verslag van vergadering 29/03/17 van het raadplegend comité - Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
- > Advies 22/2017 van het wetenschappelijk comité - Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
- > Het medisch attest voedselveiligheid afgeschaft? Toch niet - Blog Sólhet Kampenans

20j regiowerking, 10j projectgroep documenten

In samenwerking met

- ARBEIDSHYGIENE
- ARBEIDSEVEILIGHEID
- BRAND
- PSYD

TIJDSTIP	PROGRAMMA	SPREKER(S)	PRESENTATIE
13.00u	Onthaal met koffie en gebak		
13.40u	Verwelkoming door de provinciale voorzitter Prebes West-Vlaanderen	Bart D'Hondt	
14.00u	De branddeskundige aan het woord Frequente oorzaken van arbeidsongevallen De wereld van Sophie Risicoanalyse events	Pieter Top Pieter Bolle Sophie Baetens Wim Mylle	Download Download
15.00u	BA4/BA5 in relatie tot het AREI versus CODEX Risicoanalyse psychosociale aspecten Werken bij de brandweer: preventiehierarchie op zijn kop Biologische agentia	Jos Nuytens Bart Vriesacker Serge Van Cleven Lucie Huygebaert	Download Download Download Download
16.00u	Pauze met een koffie of een drankje		
16.30u	Plenaire zitting Toespraak door provinciegouverneur Toespraak Getuigenis over de regiowerking Getuigenis over de projectgroep documenten	Carl Decaluwé Pieter Bolle Christiaan De Vos Filiep Coucke	Download
17.30u	Een ontspannende verrassingsact traint onze lachspieren		
18.30u	Receptie met hapjes en drankjes		
20.30u	Einde		

Ludiek

Elkaar versterken/ samenwerken

FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID EN SOCIAAL OVERLEG

Frequente arbeidsongevallen

Pieter Bolle

Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid Arbeid en Sociaal Overleg
Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het Werk
Regionale Directie Toezicht Welzijn West-Vlaanderen

16 oktober 2018

FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID EN SOCIAAL OVERLEG

Enkele Beswic artikelen

- <https://www.beswic.be/nl/blog/co-risicos-bij-de-opslag-van-houtpellets>
- <https://www.beswic.be/nl/blog/waterstofsulfide-een-dodelijk-gevaar>
- <https://www.beswic.be/nl/nieuws-en-evenementen/helicopters-de-bouw-risicos>
- <https://www.beswic.be/nl/blog/risicos-de-land-en-tuinbouw-en-de-hovenierssector>

Verwijzen elkaars websites

50 jaar Co-Prev: een blik op de toekomst van welzijn op het werk

Co-Prev bestaat 50 jaar en de Externe Diensten voor Preventie op het Werk vieren hun 20e verjaardag. Ter gelegenheid van deze twee verjaardagen organiseerde de koepelorganisatie voor externe diensten een jubileumcongres. De verschillende sprekers wierpen vanuit hun expertise een blik op de toekomst van welzijn op het werk.

In 1968 werd Co-Prev opgericht, toen nog onder de naam Vagedi-Asmetra. Doorheen de jaren was de koepelorganisatie voor arbeidsgeneeskundige diensten getuige van enkele belangrijke wijzigingen, zoals de invoer van de Welzijnswet in 1996 en de publicatie van het KB betreffende externe diensten in 1998. Vandaag focussen ze vooral op de invloed van de informatisering op welzijn op het werk.

Nood aan samenwerking

Minister van Werk Kris Peeters beet de spits af als eerste spreker op het verjaardagsevent. Zijn toelichting stond in het teken van werkbaar werk. Hij benadrukte het belang van samenwerking tussen de externe diensten en de overheid om het hoofd te bieden aan de technologische evolutie, de vergrijzing en het hoge aantal langdurig zieken.

Digitaal is de nieuwe moedertaal

Fons Leroy, gedelegeerd bestuurder van VDAB, benadrukte de nood aan digitale vaardigheden om tegemoet te komen aan de veranderende arbeidsmarkt: "Tegen 2030 zullen we ongeveer 300.000 werknemers moeten omscholen".

Maar de digitalisering biedt ook voordelen. Dankzij nieuwe digitale ontwikkelingen is het gemakkelijker om werk op maat te creëren. Dat bevordert de re-integratie en maakt het mogelijk om preventief in te spelen op werkgerelateerde risico's, zoals het inzetten van robots en drones voor gevaarlijke werkzaamheden.

De ene burn-out is de andere niet

De hoge werkdruk van vandaag vormt een psychosociale risicofactor van formaat.

Elfi Baillien, professor bij de faculteit economie en bedrijfswetenschappen van de KU Leuven, deelde haar

Elkaar versterken/ samenwerken

50 jaar Co-Prev

24.10.2018

Co-Prev, de vereniging van Externe Diensten voor Preventie en Bescherming op het Werk (EDPB), bestaat 50 jaar en de EDPB vieren hun 20e verjaardag. Ter gelegenheid van deze twee verjaardagen organiseerde Co-Prev een jubileumcongres. De verschillende sprekers wierpen vanuit hun expertise een blik op de toekomst van welzijn op het werk.

Op het jubileumcongres werd tegelijkertijd het nieuwe logo voorgesteld: het is een uitdrukking van verbinden, communiceren en overleggen.

Meer info hierover:

- op de website van Wolters Kluwer: [50 jaar Co-Prev: een blik op de toekomst van welzijn op het werk](#);
- film over het congres op de website van Kanaal Z: [Jubileumcongres Co-Prev 06/10/18](#).

THEMA'S

Externe dienst voor preventie en bescherming op het werk (EDPBW)

Verwijzen elkaars websites
4/10/2018: 50j EDPBW: baseline - "WIJ" (We)

<https://kanaalz.knack.be/events/jubileumcongres-co-prev-06-10-18/video-normal-1375887.html>

Reflectie

- Overtuigd (v/d meerwaarde(artikels))?
- Willen jullie Ambassadeur zijn? Welzijnsnudger¹? Welzijnsinfluencer?
 - <https://www.beswic.be/nl/nieuwsbrief>
 - «lezen » en verder verspreiden
 - Uzelf, lesgeven, bedrijven, ...
 - Binnen de vereniging waarvan lid: VWVA/SSST, BBvAG/APBMT, ...
 - Binnen de EDPW
 - » Interne werkgroepen
 - » Voor jullie documentatiediensten
 - Mij feedback geven
 - Aanstekelijk: zoals blog E. Kempeneers of
- Doel: welzijn bevorderen
- Nog veel voor de boeg en ACTIE!

Make Belgium great again

Vgl. SWOT

IT
Content
Menselijk kapitaal
Attitude

Grote energie /
inspanningen

verbeteren IT (continuïteit LT)
Sectoren implementeren
Continuering (vernette, diepgaand,
vergelijkend, wetenschappelijk
onderzoek) content

Kort/krachtig
actualiteit/gidsen

kleine impact

Presentaties studiedagen
Verwijzen elkaars website

grote impact

Verbeteren IT (kernwoorden, broken links,)
Continuïteit menselijk kapitaal (oa verlof,
vertalingen, ..)
Continuering (meer thema's, campagnes)
Genudged verwoorden
Oproep inschrijven Nieuwsbrief
Sociale media?

kleine energie /
inspanningen

Het welzijnsalfabet van ...

BESWIC

In deze rubriek is het de bedoeling om per letter één keuze te maken en kort toe te lichten aan de hand van zijn/haar ervaring hiermee. Zo krijgen we een unieke kijk op het welzijn of de preventie van de gaintervende. In deze jubileumeditie van Veiligheidsnieuws komt BESWIC aan de beurt, het Belgisch Safe Working Information Centre. Op BESWIC is zeer veel vernieuwende welzijn/informatie te vinden over risico's binnen de diverse sectoren.

A Antigifcentrum
Inhaleren van (vuur)poeder) pods, CO-intoxicatie, giftige paddenstoelen. Het zijn maar enkele voorbeelden van intoxicaties in het dagelijkse leven, waarbij je sedert 1963 voor telefonische informatie op het nummer 070/245245 terecht kan bij het Antigifcentrum. Arben van het Antigifcentrum waren bovendien al diverse keren spreker op een Premsa.

B Belastinggevaar
Ieder jaar zijn er in België belastingen met hoogvervalken (al of niet met dood) (ke afloop). Het onderzoekproject nr 963 en 96-1 van HGE gaf een mooi overzicht en door (af) werd dit risico veilig uitbreng onder de aandacht gebracht. Onderzaken bieden verschillende constructieve technische oplossingen gaande van naderingsarmen en -afschaling of koken om belasting in de hoogte te vermijden.

C Contracteren
Dit online woordenboek van werkgerelateerde en veiligheidsgerelateerde terminologie in de bouw-, chemie-, metaal- en zorgsector is operationeel sinds 1 december 2013 en is 7 talen beschikbaar. In de transportsector was voorheen "transport" operationeel. Beide (verbal) instrumenten worden naar "communicatie met bedrijven" nog te weinig in de praktijk gebruikt voor afdelingen en laaggeletterden en was een reden om er een thema aan te wijden in Veiligheidsnieuws 190.

"Online woordenboek van veiligheidsgerelateerde terminologie"

D Duty of care
Het instaan voor het welzijn van werknemers in het buitenland wordt omschreven als "Duty of Care". Dit is numer dan religieus-kunde, waarvoor het Instituut voor Tropische Geneeskunde een grote faam heeft. Het VBO heeft hierover een gids uitgegeven naar aanleiding van een studiedag in 2016.

E Elektriciteit
Een noodzakelijke energiebron die niet altijd meer gegarandeerd is sedert het afschakelplan in 2014 en de discussie over het sluiten van de kerncentrales. Maar deze bron maakt ook jaarlijk sticht-offs, waarbij de stroom (smpre) een grote boostdoener is dan de spanning (vol). Let op dat je een bepaalde veiligheidsafstand respecteert bij het werken in de buurt van hoogspanningsleidingen om overlast te vermijden.

F Fedris
Sedert 2017 is dit de nieuwe benaming na de fusie van het Fonds voor Arbeidsongevallen (FAO) en het Fonds voor Beroepsziekten (FBZ). Het herbergt ook het Arbeidsfonds en faciliteert het preventieprogramma voor lage rugpijn en de plooioprojecten burn-out.

G Gevaar van (meel)gassen
Meelgassen bevat een verzameling van diverse giftige gassen, waarvan blootstelling aan waterstofsuifde er één van is. In vele sectoren zoals landbouw, rioolwerken, chemische industrie, enz. komt dit risico voor. Het meken voornemen (besloten) ruimten betreft, is noodzakelijk, maar de praktijk verschilt sterk naargelang de sector.

H H-zinnen
R en S-zinnen zijn vervangen door H en P-zinnen in de GLP regelgeving dat sedert 1 juni 2015 volledige uitwerking heeft gekregen. Diverse sensibilisatiecampagnes door diverse overheden zijn gevoerd inclusief de AG-conventiepartner van de POD WAGO die ledere preventie-activiteit op elke Premsa aan de stand van de POD WAGO kon bekomen.

I Insa
De Industrial Rope Access Trade Association (IRATA) is een organisatie die wereldwijd de bestrijven groepeer die gespecialiseerd zijn in industriële touwtechnieken. Het geeft ook een aantal safety bulletins uit met leren uit ongevallen. En vergeet niet dat touwtechnieken beschreven staat in art. INS-164.4 en INS-19 van de code.

J Journalisten
Sinds het opkomen van het internet zijn psychosociale risico's en risico's van externe aard niet onbelangrijke risicofactoren voor deze beroepsgroep. Alles moet vlugger gaan om als eerste een primair te brengen. Verificatie van meerdere bronnen en nuancering moet soms wijzen in de berichtgeving. Als preventieadviseur moeten we ook opletten dat we niet te vlug conclusies trekken maar dat we stevig gevraagd met kennis en kunde onze gesprekspartners van ons advies overtuigen en zo invloed kunnen uitoefenen.

K Koelkasten
Fruut wordt geconditioneerd bewaard onder vastgestelde temperatuurwaarden en luchtvochtigheidsinstellingen (met verminderd

zuurstofgehalte) voor een langere houdbaarheid. Deze koelkasten met een zeer laag zuurstofgehalte noemt men Ultra Low Oxygen-cellen (ULO). Dit risico wordt heel vaak geneukt (zoals bij gassen: zie hierboven) omdat de beschermingsmaatregelen ten gevolge van betreden van bestaen ruimten niet correct toegepast worden. In 2017 voerde de AD Twi van de provincie Vlaams-Brabant-Limburg hierover een campagne.

L Leden/lossen
Leden en lossen zijn de gevaarlijke activiteiten binnen een transportcyclus. DERO en GOTA hebben in het kader van Responsible Care diverse gidsen opgesteld voor de logistieke sector. Ook transportto (zie hierboven) was een initiatief van hen.

M Methoden voor reinigen brandveerpalen
Ministerieel Ordearrif
De laatste jaren is het verhoogd kankerrisico van de brandveerman in de pers gekomen. In 2015 was er een Ministerieel Ordearrif betreffende de interventie. Hierbij moet (gibast) ingezet worden op goede hygiënepraktijken, waarbij het reinigen van brandveerpakken één van de aspecten is. Zowel water als chemisch reinigen zijn mogelijke methoden naast het mechaniek beheer van de brandveerpakken.

N Nieuwsbrief
Sedert 2018 heeft BESWIC ook een nieuwsbrief waarbij de belangrijkste blogberichten, evenementen en ander veiligheidsinformatie periodiek worden vermeld. Wie heeft zich nog niet ingeschreven?

O Overload
Onder de letter "O" is een overzicht van thema's verschenen onderzoek van ongevallen, DRA, onkruidbranders, onlogumitie (zie ook WOI hieronder), ontploffingsgevaar bij oppompen van banden en opblaasbare rioolafsluiters om er maar enkele te noemen.

P Plooioproeven, postuurlinieren en plooioproeven
Dit zijn activiteiten die gebruik maken van tweewielers als arbeidsmiddel.

Zie staan bloot aan allerlei veiligheids- en verkeersrisico's. Ze kunnen ont ook ergern als ze levenen door het verkeer of als ze op het fietspad afslaan of een rijstrook innemen. Riders/jits respect is ook de boodschap in 3 filmpjes van Solcircle rond veiligheid van ahalofaferen.

Q Quarantaine
In het kader van de wereldwijde handel en dus het mondiale transport worden ISPM 15 palleten gebruikt als een vorm van "quarantaine" maatregel om het ongewild invoeren van niet-inheemse species te vermijden. Gegasping is een andere maatregel om ongewenste diertjes te bestrijden.

R Re-integratie
Naast het verschijnen van de code, beheert het re-integratieverhaal 2017 en zal dit ook nog de volgende jaren het preventielandschap (en de Premsa) overheersen. Nadat we de indeling van A tot en met D reeds kenden om bedrijven in te delen (ook gelinkt aan het niveau van een preventieadviseur), kennen we ook de besluiten A tot en met E in het kader van re-integratie.

S Sensibilisatie van spoorwegrisico's
Het Onderzoeksgaan voor Ongevallen en Incidenten op het Spoor onderzoek onafhankelijk van andere actoren spoorwegongevallen met als doel te leren uit deze ongevallen. Maar er zijn nog andere organisaties die sensibiliseren, zoals Infobal met de "spoorlopers" en de campagne Max van de Unie van Aannemers van Spoorwegwerken die met 4 affiches wijst op enkele spoorwegrisico's.

T Technoetras
We zijn constant geconfronteerd en willen of moeten altijd bereikbaar zijn. Maar dit bezorgt ont ook stress als vorm van psychosociaal risico. Met de wet van 26 maart 2018 betreffende de versterking van de economische groei en de sociale cohesie wordt het aspect deconnectie en gebruik van digitale communicatiemiddelen begripbaar gemaakt in het CPDR.

U Uitzonderbeid
Preventie en Interim (PI) is de veiligheidsorganisatie van de uitzonderbeid. Ze zijn ook initiatiefneemers van de website achter de werkpostische. In 2018 werd hun website vernieuwd en is er een Europese SLIC handreikingcampagne bij de intersector. De directie van PI maakte in het verleden ook een vernieuwd welzijn/alfabet.

V Vullbakongeval
De modernisatiecampagne (hen) poogt het aantal ongevallen met (hen) te voorkomen. Toch zijn er nog "vullbakongevallen" bij niet gemoderniseerde (hen) met één enkele (hen). Onlangs werd nog een spoorwag en haar vervoerbedrijf aansprakelijk gesteld voor een dodelijk ongeval van een stagiaire in 2016.

W WOI
2018 staat in het teken van 100 jaar einde van WO1. Deze krijgt jaarlijks nog zo een 3000 oproepen voor niet ontploste bommen (al of niet met chloorgas of yperiet erin) in de Belgische ondergrond. Met detectoren kunnen deze oorlogsprojectielen in kaart gebracht worden door explosieopsporingsbedrijven. Een niet te vergeten aspect in de WOI-plannen bij bouwcoördinatie.

X X en Y
Online kan een mooie kaart gedownload worden over de roadmap "From Accidents to Zero" van Edwin Stoop over het boek van Andrew Sherman omtrent veiligheidscultuur in 26 hoofdstukken. De letters verwijzen naar "You" (je) die verantwoordelijk bent voor je veiligheid en de "X-factor".

Z Zero
Vong (jaar werd) Waton Zero op het wereldcongres geïntroduceerd en werd dit tevens door Prebes ondersteund.

Dagje De Ilaars
Inhoudelijke bezieler BESWIC Redactiesaf Veiligheidsnieuws

Bezoeken, contacten en externe links van dit artikel vind je terug op www.prebes.be/vn

- www.prebes.be/vn/200
- <https://www.prebes.be/nieuws/2018/09/welzijnsalfabet-beswic>

- www.prebes.be/vn/201

Conclusie: Wat hebben we geleerd?

overtuigd veel nuttige info alle welzijnsdomeinen	X
Samen/versterken	X
Actiebereid (oa inschrijven nieuwsbrief)	X

“ 3 ja”

WE see you in the following/next round als welzijnsambassadeur

“4^e ja”: huiswerk voor de algemeen directeurs/medisch directeurs
Wat nemen jullie mee? Feedback voor 25/12/2018!

www.emploi.belgique.be
www.werk.belgie.be

Dank voor jullie aandacht en actiebereidheid

**SERVICE PUBLIC FEDERAL EMPLOI, TRAVAIL ET CONCERTATION SOCIALE
FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID EN SOCIAAL OVERLEG**